

Актуальні проблеми підготовки фахівців соціальної сфери : матеріали Всеукраїнського науково-методичного семінару (Умань, 27 квітня 2017 р.) / [ред. кол. : Коляда Н.М. та ін.]. – Умань: ФОП Жовтий, 2017. – 153 с. – С. 70–75.

Коляда Наталія Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ПІДГОТОВКА МОЛОДІЖНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК СПЕЦІАЛІСТІВ НОВОЇ ДОБИ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Прикладом інноваційного підходу до молодіжних проблем загалом та підготовки молодіжних кадрів є новий реформаторський проект Закону України «Про молодь», розроблений групою народних депутатів спільно з Міністерством молоді та спорту, UNICEF і експертами Реанімаційного пакету реформ. Проект закону про молодь було внесено на розгляд Верховної Ради у грудні 2015 року. Після розгляду нардепи зрозуміли, що цей законопроект потребує значного доопрацювання. Зокрема, як відзначив ідейний натхненник і співавтор молодіжного законопроекту нардеп І. Крулько, головна проблема цього проекту була в тому, що він розроблявся для молоді без участі самої молоді. Тому Міністерство молоді та спорту у співпраці з Реанімаційним пакетом реформ та за підтримки ЮНІСЕФ та ICAP провели широке громадське обговорення законопроекту, зокрема – серед студентів. Як результат – попередній проект закону змінився на 60 відсотків [3].

Нова редакція Закону України «Про молодь» розроблялась протягом 2016 року народними депутатами України, спеціалістами Міністерства молоді та спорту, Реанімаційним Пакетом Реформ, членами молодіжних громадських об'єднань, громадськими діячами.

Протягом 2016 року відбулась низка громадських обговорень в регіонах, в яких взяли участь кілька сотень активістів, представників молодіжного руху, місцевої влади тощо. Для розробки законопроекту були проведені регіональні обговорення з молоддю в Дніпрі, Одесі, Львові, Харкові та Краматорську.

24 листопада 2016 року в приміщенні Українського національного інформаційного агентства «Укрінформ» міністр молоді та спорту І. Жданов презентував новий законопроект «Про молодь». «Ми побачили, що молодь прагне змін, потребує нових механізмів та інструментів, а не ті радянські методи реалізації державної політики в молодіжній сфері. А для цього потрібно активно використовувати дорадчі та консультативні органи та залучати молодь» [2]. Він розповів, що цьому законопроекту передував ще один, який внесли на розгляд до Верховної Ради ще у 2015 році. Але не було дотримано принципу європейської молодіжної політики – залучення самої молоді. Тому у міністерстві вирішили провести попередні громадські слухання. До розробки оновленого законопроекту долучили близько 200 молодих експертів, а також проаналізували досвід різних країн ЄС.

Міністр молоді та спорту висловив сподівання, що у Верховній Раді новий законопроект «Про молодь» не викличе ніяких запитань, оскільки він розроблений за кращими європейськими стандартами (для його розробки використали напрацювання 40 країн та Європейську хартію молоді). До того ж нова редакція Закону України «Про молодь» – підготовлена українською молоддю для молоді [2].

На думку сучасників, новий законопроект здатен суттєво змінити молодіжну політику України. Він може змінити філософію молодіжної політики України, починаючи від структури молодіжних організацій, закінчуючи питаннями фінансування [3].

Проект Закону України «Про молодь» визначає основні поняття, мету та завдання, основні принципи і напрямки реалізації молодіжної політики в Україні, основні правові процедури та гарантії реалізації прав молоді, основи державної підтримки молоді та її участі в житті держави, участь молоді в

розробці та реалізації молодіжної політики, особливості організаційних і правових засад утворення та діяльності організацій, які працюють із молоддю, основні підходи до вивчення, розробки і реалізації молодіжної політики на всіх рівнях та визначає заходи для її здійснення, створення умов для підтримки молоді та розвитку її потенціалу, інфраструктуру молодіжної політики та загальні засади фінансування заходів щодо її реалізації.

Відповідно до п. 3 статті 1 означеного проекту молодіжна політика – «складова політики держави, сукупність соціальних, національних, соціокультурних ідей, принципів та моделей розвитку, спрямована на створення сприятливих умов для повноцінного становлення особистості молодої особи, її успішної інтеграції у суспільне життя, а також на її залучення до управління на місцевому, регіональному і національному рівні; ґрунтується на моделі відкритого розвитку, що спонукає молодих осіб проявляти ініціативу, самостійно визначати власні цілі та цінності, бути залученими і мати змогу визначати пріоритети та методи здійснення молодіжної політики» [1].

Ключові напрямки законопроекту такі: зайнятість, молодіжне житло і будівництво, підтримка молоді у складних обставинах, культурний розвиток, здоров'я і фізичний розвиток, правовий захист тощо.

Поруч із традиційними для попередніх законодавчих документів у галузі молодіжної політики, таких як неформальне молодіжне об'єднання, молодіжна організація, національно-патріотичне виховання молоді та ін., в проекті з'являється низка термінів, що вносять інноваційний потенціал у зміст соціальної політики щодо молоді (фізичні особи віком від 12 до 28 років, базова стратегічна цінність держави і суспільства, суб'єкт соціальної й економічної політики), а саме: вразливі групи молоді (вразлива молодь), молодіжна робота, участь молоді, молодіжна рада, молодіжна консультативна рада, молодіжний працівник, молодіжний центр, неформальна освіта молоді та ін.

Особлива роль у підвищенні ефективності молодіжної роботи відводиться підготовці спеціалістів нової доби – молодіжних працівників (стаття 23). Передбачається, що органи державної влади та місцевого

самоврядування для розвитку на місцях молодіжної інфраструктури надають всебічну підтримку установам та організаціям, які готують молодіжних працівників та інших фахівців із роботи з молоддю, зокрема членів молодіжних рад, керівників молодіжних центрів та організацій, які відіграють найважливішу роль у житті суспільства на місцевому і регіональному рівні [1].

Така підтримка регулюється Положенням про підготовку молодіжних працівників, яке затверджується центральним органом виконавчої влади з питань молоді, і включає: 1) створення експертної ради із розвитку молодіжної роботи, яка формується із компетентних представників молодіжних організацій, що розглядає та затверджує типові програми і стандарти оцінки якості навчання молодіжних працівників; 2) запровадження трирівневої системи підготовки молодіжних працівників за програмами базового і спеціалізованого навчання, а також програми навчання тренерів; 3) визначення критеріїв сертифікації національною експертною радою тренерів молодіжної роботи установ та організацій, які мають право здійснювати підготовку молодіжних працівників; 4) ведення реєстру сертифікатів молодіжних працівників, які успішно пройшли навчання молодіжного працівника відповідно до вимог цього Положення [1].

У проекті Закону України «Про молодь» саме кадрову підтримку реалізації молодіжної політики визнано найважливішою системою заходів із розвитку молодіжної інфраструктури для органів державної влади і місцевого самоврядування. Вона спрямовується на розвиток системи підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації фахівців органів управління в сфері молодіжної політики, а також на забезпечення регулярного навчання своїх працівників, діяльність яких пов'язана із реалізацією молодіжної політики [1].

Не забули розробники законопроекту і про підвищення кваліфікації молодіжних працівників. Так, відповідно до п. 4, статті 23 молодіжні організації та організації, які працюють із молоддю, повинні надавати можливість своїм членам та волонтерам проходити навчання у програмах підготовки молодіжних працівників. У свою чергу, молодіжні працівники надають молодіжним

організаціям та організаціям, що працюють із молоддю, допомогу в аналізі, плануванні, організації, моніторингу та оцінці молодіжної політики базуючись на індивідуальному підході та оцінці специфічних потреб молодих осіб [1].

У цілому діяльність із підтримки підвищення кваліфікації та спеціалізованої підготовки молодіжних працівників, які здійснюються у тісній взаємодії із Національним агентством підтримки молодіжних ініціатив, центральним органом виконавчої влади в справах молоді і згідно встановлених ними стандартів якості підготовки молодіжних працівників – усі ці питання є складовими загальнодержавних та місцевих програм з реалізації Національної молодіжної стратегії [1].

Означені вище функціональні обов'язки молодіжних працівників визначено в межах реалізації завдань основних закладів молодіжної інфраструктури, таких як: молодіжні центри, Національна волонтерська служба, Фонд молодіжного житлового кредитування та ін.

Сучасність висуває ряд вимог щодо підвищення ефективності соціальної роботи з молоддю, серед яких – оновлення змісту підготовки, зосередження уваги на усвідомленні досвіду минулих років; врахування вікових особливостей та прав молодих людей, формування умінь вибору змісту роботи, планування і т.п. Тому на порядку денному – формування справжнього соціально компетентного організатора молодіжної роботи, розробка ефективних моделей та механізмів підготовки кадрів для означеної сфери соціальної роботи з урахуванням адекватних особливостям часу орієнтацій та інтересів молоді, а також соціально-політичної ситуації в країні і світі.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про молодь» (проект) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc>.
2. Презентація Закону України «Про молодь» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2125660-prezentacia-zakonu-ukraini-pro-molod.html>.

3. Ткачук Я. Новий закон про молодь: гроші для юнацьких ідей [Електронний ресурс] / Яніна Ткачук. – Режим доступу : <http://styknews.info/novyny/sotsium/2016/11/30/novyi-zakon-pro-molod-groshi-dlia-iunatskykh-idei>.